

ผลของการใช้กรณีศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช
ที่มีต่อความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาว กนกอร ช่าวเวียง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-944-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17486944

EFFECTS OF USING CASE STUDIES IN TEACHING PSYCHIATRIC-MENTAL
HEALTH NURSING PRACTICUM ON NURSING STUDENTS' KNOWLEDGE AND
ATTITUDE TOWARD NURSING CARE OF MENTALLY ILL PATIENTS,
NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF
THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Kanok-on Chaowiang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-944-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้กรณีศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติวิชาสุขภาพจิตและ
การพยาบาลจิตเวชที่มีต่อความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสาว กนกอร ช่าวเวียง

ภาควิชา

คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ฐนิพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ฐนิพันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์)

กนกอร ชาวเวียง : ผลของการใช้กรณีศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชที่มีต่อความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (EFFECTS OF USING CASE STUDIES IN TEACHING PSYCHIATRIC-MENTAL HEALTH NURSING PRACTICUM ON NURSING STUDENTS' KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARD NURSING CARE OF MENTALLY ILL PATIENTS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ , 141 หน้า ISBN 974-633-944-3

การวิจัยทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษาและเปรียบเทียบความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช ของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครุงเทพ จำนวน 34 คนที่กำลังฝึกภาคปฏิบัติวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 3 ที่โรงพยาบาลศรีธัญญา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เท่ากันตามระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย แผนการใช้กรณีศึกษาในการสอน และวิธีทัศนศึกษา แบบสอบถามความรู้ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วยและต่อการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช เครื่องมือทุกฉบับผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความรู้และแบบวัดเจตคติต่อผู้ป่วย และต่อการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช เท่ากับ .80, .81, .82 ตามลำดับ ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลหลังได้รับการสอน โดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าก่อน ได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าความรู้และเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา การพยาบาลจิตเวช.....
ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C786046 : MAJOR NURSING EDUCATION
KEY WORD:

CASE STUDY / KNOWLEDGE / ATTITUDE / NURSING CARE OF MENTALLY ILL PATIENT KANOK-ON CHAOWIENG : EFFECTS OF USING CASE STUDIES IN TEACHING PSYCHIATRIC-MENTAL HEALTH NURSING PRACTICUM ON NURSING STUDENTS' KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARD NURSING CARE OF MENTALLY ILL PATIENT, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 141 pp. ISBN 974-633-944-3

The purposes of this quasi-experimental research were to study and compare knowledge and attitude toward nursing care of mentally ill patients of nursing students before and after using case studies in teaching psychiatric mental health nursing, and to compare such knowledge and attitude of nursing students who received teaching by case studies and those who received regular teaching method. Research sample consisted of 34 nursing students of Boromratchonnee Bangkok nursing college who were practicing in Psychiatric Mental Health Nursing III at Srithunya Hospital. These subjects were equally, and randomly assigned into one control group and one experimental group by matched pair technique. The experimental group received teaching using case studies for 4 week, while the control group received regular teaching method. Three research instruments which were developed by the researcher and tested for the content validity, were one teaching plan using case studies, a set of four case studies presented in the video tape format, and one knowledge test. In addition two attitude tests which were attitude toward psychiatric patients and toward nursing care of mentally ill patients were used. The reliability of the knowledge and two attitude tests were .80, .81, and .82, respectively.

Major findings were as followed:

1. The knowledge and attitude toward psychiatric patients and toward nursing care of mentally ill patients of nursing students after learning by case studies were significantly higher than before learning, at the .05 level.

2. The knowledge and attitude toward psychiatric patients and toward nursing care of mentally ill patients of nursing students in the experimental group were significantly higher than those in the control group, at the .05 level.

ภาควิชา.....คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ชูนิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ทั้งเอาใจใส่และให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างถึงความเสียสละของท่านเป็นอย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ข้อคิดเห็นเป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยาทุกท่านที่ให้ความเอื้อเฟื้ออย่างดียิ่งในการถ่ายทำวีดิทัศน์กรณีศึกษา ตลอดจนขอขอบคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ หัวหน้าแผนกวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชที่อนุญาตให้ทำการวิจัย นักศึกษาพยาบาลและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศรีธัญญาที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณอาจารย์ราตรี จันทชล อาจารย์สุตริภักดิ์ จิตต์หทัยรัตน์ คุณวิภาวี เผ่ากันทรากกร ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างมากในการวิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วน

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้คงสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่ได้กำลังใจอันมากมายจากแม่ พี่ๆ น้องๆ นำใจจากเพื่อนๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีอาจเอื้อนามได้หมด

กนกอร ช่าวเวียง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	100
รายการอ้างอิง.....	101

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	112
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ง. เอกสารประกอบการสอน.....	133
ประวัติผู้เขียน.....	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 คะแนนเฉลี่ย (GPA) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นรายคู่.....	55
2 คะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชในโรงพยาบาล เจตคติต่อการดูแล ผู้ป่วยจิตเวชก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นรายคู่.....	76
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและ ค่า t ก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	77
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและ ค่า t จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาลก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษา กลุ่มทดลอง.....	78
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและ ค่า t จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาล ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม.....	79
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและค่า t ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	80
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และ ค่า t จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาลของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลอง.....	81
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และ ค่า t จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาลของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังทำการทดลอง.....	82
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และ ค่า t ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	83

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และค่า t จำแนกเป็นรายด้านก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง.....84
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและ ค่า t จำแนกเป็นรายด้านก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มควบคุม.....85
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และ ค่า t ก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....87
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวช และค่า t จำแนกเป็นรายด้านของนักศึกษากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง....88
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเจตคติต่อการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและ ค่า t จำแนกเป็นรายด้านของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....89